

A KERÍTÉS MEGELŐZÉSE ÉS MEGTORLÁSA

ÍRTA :

DR MAGYAR ISTVÁN
BUDAPESTI KIR. FŐÜGYÉSZHELYETTES

(KÜLÖNLENYOMAT AZ „ÜGYVÉDEK LAPJÁ”-BÓL)

BUDAPEST, 1913.
MÁRKUS SAMU KÖNYVNYOMDÁJA, V. KER., KORALL-UTCA 6-8

Az emberi kultúra egyik rébuszának lehetne tekinteni, ha az ember egyik legmélyebben gyökerező gyengeségéből meg nem lehetne magyarázni azt, hogy a kerítés bűne miért élvezett a huszadik századig, ha nem is épen teljes, de elég tág területű szabadalmat?

Az emberi művelődés és az erkölcsstan történetéből tudjuk, hogy az őszikorok legelmaradottabb népei is a paráználkodást és a vele szövetkezett, azt elősegítő nemi visszaéléseket és üzelmeket nevezték egyszerűen bűnnek, s az ellenkezőjét tüntették ki „erény” névvel; s mégis a mai korig kellett várni, amíg végre ezt a pártfogolt bünt nyilvánosan legalább papíron és hivatalosan, átadták az úgynevezett közmegegyezésnek.

Az emberi szabadságjogok kivívása és biztosítása rengeteg vérbe, áldozatba került s mégis, az úgynevezett piaci liberalizmusnak csak úgy alkonya felé jutott a világ, s vele mi, annak a tudatára, hogy a nő erkölcsi tisztaságának szabadsága, sőt az ennél talán kevésbé méltányolt nemi szabadsága is a társadalomnak oly fontos értékei, amelyeket a jogállamnak nyomatékos védelemben kell részesíteni.

Megszületett tehát nálunk is a Bn. IV. fejezete, amelyben a nemzetközi megállapodásoknak megfelelően és a „hungarák” országára szűgyenből is kötelező mértékben büntetendőnek nyilvánítjuk a kerítést. A törvényhozó jó munkát végzett. Munkája Berenger szenátor szellemében készült, annak erkölcsi szintjén áll, s valóban kellő körültekintéssel és gonddal védi a társadalomnak fentebb említett elsőrangúan fontos értékeit és velők kapcsolatos érdekeit.

E sorok írója, aki mint a leánykereskedés ellen alakult ligának egyik szerény tagja, valamikor a Rendőri Lapokban (1905), később e lapok hasábján (1906-ik évi 40, 4L sz.), s másutt is régóta küzd e bűn ellen, szintén azok közé tartozik, akik örömmel üdvözölték a Bn. 43-47. §§-ait, s azoktól nagy eredményt és üdvös hatást vártak.

Indokolt tehát, hogy e törvényes rendelkezések alkalmazásának négyévi gyakorlati hatásait, eredményeit s a kérdésnek mai társadalmi állását kissé szemügyre vegyük. S bár ily rövid idő nem alkalmas még arra, hogy már mérleget készítsünk, de

– a hasonlatnál maradva – az üzletmenet irányainak helyes vagy helytelen voltára már tehetünk észrevételeket, s megmondhatjuk, hogy igénytelen nézetünk szerint a törvénybeli talentumokkal az arra hivatottak úgy gazdálkodnak-e, ahogy azt – szociális fekélyről lévén szó – az e tekintetben első sorban irányadó társadalom védelmi érdek feltétlenül megkívánja.

Amint mi látjuk a dolgokat, azt kell kijelentenünk, hogy a törvényben lefektetett és rendelkezésre álló energiák nem használatnak ki oly mértékben és céltudatossággal, ahogy azt az elharapódzott csúnya bűn súlya megköveteli. A kerítés bűneivel vakmerően veszélyeztetett női erkölcsi tisztaság és női nemi szabadság társadalmi értékei csak azzal a gyengeségig menő engedékenységgel, sokszor bagatellizáló lágysággal védetnek meg, amelyet már az egész kontinensen kifogásolnak, s amelynek kemény kritikáját – aki kíváncsi rá – megtalálja egyebek között a svájci, német és osztrák új büntetőtörvénytervezetekben és azok indokolásában.

Amikor ezt a kerítés bűncselekményének fönelmessége által nem indokolt sok formájú lanyhaságot, favort, enyhéséget, pro reot, és in dubio mitiust látjuk, azt kell hinnünk, hogy az épen nem reactionarius, vagy conservativ Lisztnek teljesen igaza van, amikor jogállam helyett modernül igazgatott államot kíván, amely az egyéni erőszabad játékába merészen, de jótékonyan belenyúl és nem várja be a szabad játékból származott bajt, hogy azt aztán kegyelmesen megtorolja. (Mitteilungen der internationalen kriminalistischen Vereinigung 19. Band. Heft 2. 377–8. old.) Egy szakcikk korlátolt kerete nem alkalmas ugyan arra, hogy felfogásunk igazolására a kérdés minden részletét kimerítsük, de bizonyítás nélkül természetesen nem hagyhatjuk tételünket; azért azt a következőkkel okoljuk meg.

A lanyhaság alfája a megelőző rendészetnél található, ami egyik nagy érv arra, hogy a rendőrség mielőbbi államosítását sürgezzük. Aki a kerítés és leánykereskedés kérdéseivel akár irodalmilag, akár a különféle kontinentális egyesületek tapasztalatai alapján gyakorlatilag foglalkozott, azt tudja, hogy ezen a jótékony homály leple alatt folyó üzelmek csak éber rendőri figyelem, gyakorlott látás, kiképzett szimat segítségével szüntethetők be és előzhetők meg. Elsőrangú rendőrügyesség kell ahhoz, hogy a kísértők, kerítők sima praktikái, nem kirívóan szembetűnő munkája lelepleztessék. S nálunk a bpesti és egy két vidéki városi rendőrségen kívül ugyan hol van az ehhez szükséges rendőri rátermettsé? Sehöl. Ellenkezőleg a múltkor olvastuk egy ügyben, hogy egy szomszéd város naiv rendőre volt az, aki útba igazította a bordély részére megszerzett leányt, s ezzel elősegítette a bűncselekmény befejezését.

Örültünk annak, s ennek e lapokban is kifejezést adtunk, hogy a határszéli rendőrség ki fog fejlesztetni s ezzel értékessé válik az a törvényes rendelkezés, hogy ez a rendőrség az ő

válogatott, kiképzett, fegyelmezett legénységével, detektívjeivel a kerítési ügyekben hathatósan fog praeveniálni, nyomozni s így a hun gara kivitelét csökkenteni. Römünk nem tartott soká. A határszéli rendőrség fejlesztése elejtett dolog; a csendőrség pedig bár mi nagyon becsüljük rendfentartó érdemeit szerintünk erre a delikát munkára nem alkalmas.

Hogy mennyire lanyha és feladata szintjén nem álló a rendőri preventio, azt a gyakorlat emberei látják s talán köztudomású is a következőkből: Az úgynevezett kvártélyadók piszkos tanyáin még a fővárosban is a cselédek tömegei lustálkodnak, megszerezvén napi kenyeröket a titkos kéjelgéssel, amelynek jóindulatú rendezői a kvártélyadók, akiknek gondos kezelése alatt ezer meg ezer falusi ártatlanság alakul át feslett dámává.

A kiérdemült kéjnök nyugdíja az, hogy fiatal csibelányokat kerítenek hálóba, s már a fiatal kor kezdetén undok mocsár virágot csinálnak belőle, s mire a dolog kisül, a 13-14 éves áldozat már perdita, már nem „tisztességes”, elszerzése miatt a pártfogók nem büntethetők. Úgynevezett színházi, variété, kabaré stb. ügynökök a léha és „ambiciózus” lányok egész csapatait szerzik el a prostitúciónak. A különféle kofák majdnem nyíltan a piacon üzik a kerítés mellékkeresetét; a hordárok az utcán bonyolítják le a kerítési műveleteket. A cselédszerzők tömegeiről mindenki tudja, hogy jórészők a cselédeket inkább elcsábítja a szolgálatból, hogy elszerezze esetleg nemi örömtanyákon. S ki gondol mindezekkel? Úgylátszik senki, mert a kerítés e nagybőségű forrásainak alapos betöméséről gondoskodás nem történik.

És mit szóljunk a hatóságilag túrt, vagy engedélyezett találka helyekről, amelyek a kerítés forgalmát épenséggel nem csökkentik, sőt a prima árú megszerzése végett fejtenek ki jól díjazott, tehát buzgó tevékenységet?

Az ezeknél tapasztalt lanyhaság, a konkrét esetek nyomozása során is folytatódik. Tudjuk mi nagyon jól, hogy a kerítések alattomosan szőtt hálóját nehéz kibogozni, de a gyakorlati eredményeket látva, mégis túl soknak találjuk azoknak az eseteknek számát, amelyekben a „sértettnek egyedül álló vallo-másán felül a nyomozás bizonyító adatot fel nem derített, tehát az eljárást meg kell szüntetni.

És nem a nyomozás, illetve a praeventio lanyhasága mellett szól-e az, hogy a Bn. 44. §-ának utolsó bekezdése, amely rokon a btk. 323. §-ával, különösen a provincián ma is szentelt víz, s a bordélyokban tartott fehér rabnők ma is az adósok – ez esetben pláne aljas – börtönének szájalomraméltó lakói, vagy piaci forgalom tárgyak?

Ezeket tagadni – azt hisszük – nem lehet, amiből következik, hogy nem túlzás az az állítás, mikép a kerítés magyarországi kontingensének csak kis töredéke az, ami manapság a törvényalkalmazó bíróság elé kerül.

De ha már a járványnak csak jelentékenyen kis részét gyógyíthatjuk; olyan gyökeres-e ez a gyógyítás, hogy az esetek betegei nemcsak maguk gyógyuljanak meg alaposan, hanem bajukkal óva-intve legalább egy kissé másokat is gyógyítsanak? Szóval van-e az az erő a bírói ítéletekben, amely – ne mondjuk, hogy elrettent – hanem gyógyít, visszatart és óv? Nemleges válaszunkat fentebb már formulázott tételünk tartalmazza; a benne kifejezett nézet alapjául szolgáló gyakorlati észleleteink pedig a következők:

a) *A Bn. 43. §-ánál* a bíróságok a „*tisztességes nő*” fogalmát igen sokszor túl ridegen magyarázzák, ami természetesen a vádlott menekülésére vezet. A törvény a fogalmat nem határozza meg, mert a társadalmi *felfogás e* tekintetben változik, így a bíró van hivatva a tisztességesség mértékét megállapítani. Vezéreszméül a Bn. indokolása kiemeli, hogy tisztességes nő az, akinek erkölcsi értéke a kerítéssel csökken, s erkölcsi bukását idézi, vagy segíti elő. A közfelfogás szerint pedig tisztességes az a nő, aki a társadalmi életben részt vehet. Ebből fogalmilag csak az örömlány, a bordélyház és hasonló üzletek alkalmazottja és az van kizárva, aki köztudomásúlag erkölcstelen keresetforrásból él. (Min Ind.) A kir. Curia is ismételten kijelentette, hogy tisztességes nőnek kell tekinteni még azt a nőt is, aki valakivel benső szerelmi viszonyt folytatott. (Ügyvédek Lapja, 1912. szept. 14.)

Ezen irányítás ellenére különösen az alsóbb fokokon indokolatlan merevség észlelhető a fogalom keretének megtöltésénél, ami azért veszedelmes, mert a tényeket az alsóbb fokokon állapítjuk meg, s mert az azokból való, a vádlottra kedvezőbb, enyhébb jogi konzekvenciák levonására a felsőbb fokon is meg van a hajlandóság.

Ennek az érthetetlen merevségnek nehéz az okát megtalálni. A keresztény erkölcstanon alapuló modern kultúra a megértésből és a megbocsátásból indul ki. A BTK. 232, 233. §-ok rendelkezéséből azt kell következtetni, hogy 12 éves koron alól akarathiány okából a leányt tisztességtelennek tartani nem is szabad. A Bn-nak a fiatakoruakra vonatkozó rendelkezései a kíméletet, az elnézést, a mentést, a javítást írják elő. Tudjuk azt is, hogy a mi viszonyaink között a 14-15. életéven alól lévő nőnél a tisztesség rideg mértékét alkalmazni rövidlátás, mert az ily korú nő legtöbbször még fejletlen, éretlen gyermek, aki lehet elhanyagolt nevelésű, züllött; – de gyermek, szánalomra méltó gyermek, akit az érett tudatosságból fakadt bűnözéssel, tehát a tisztesség hiányával megbélyegezni talán nem is szabadna, mert az még a tisztességet talán nem is ismerte, nem is érti, a tisztességtelenséget pedig nem maga választotta. Mindezek ellenére számtalan kisebb-nagyobb eset ment át a kezünkön, ahol pl. 13-14 éves lányok elkerítése alól a vádlott ellen azért nem emeltek vádat, vagy azért mentették fel, mert az a sértett leány már nem tisztességes, mivel bebizonyosodott róla, hogy

már legalább egy év óta érintkezett férfiakkal. Megemlítettük már, hogy ez legkivált olyan esetekben fordul elő, ahol a magára hagyott leánygyermek a kéjnők kezébe kerül, akik előbb kisebb szolgálatokra használják fel, aztán a fertőbe taszítják. Szabad az ily esetekben a kerítőnőt felmenteni, futni hagyni? Jogi és erkölcsi érzésünk azt súgja, hogy nem szabad, mert aki zsengekorút kerít és ejt meg, az kétszeresen követi el a büntetendő cselekményt.

De ezen kategóriától eltekintve, a felnőttébb nők tisztességének mértékét is nagyon gyakran szűken mérik; ami mellett természetesen a vádlott javára billen a mérleg. Veszít tehát, megbélyegződik, védelmet nem talál a társadalmilag értékesebb fel, akinek nem nagy épülésére szolgál az, hogy megromtója szabadon menekül. Az ilyen elbánás különösen alkalmas arra, hogy amíg nem értéktelen, de bíróilag már tisztességtelennek talált nő – az erény útjáról végképen letérjen, s valóban azzá legyen, aminek állították.

Azt hisszük, hogy itt a baj oka a mi társadalmunk hipokrizisében keresendő, amely alól magát az igazság szolgálja sem tudja mindig és teljesen emancipálni. A mi társadalmunk a tisztességességet illetőleg külsőleg puritán; kegyetlenül ítél, kítaszít, megvet és megbélyegez ott is, ahol szánia, elnéznie, felemelnie kellene; belsőleg aztán annál több olyan sebe van, amely a szigorú erkölcsbíráskodásra épen nem jogosít,

Ezeket szem előtt tartva, mi az örömlány stb. kategórián kívül a büntetőjogi értelemben vett tisztességes jelzőt, a kivételektől eltekintve, senkitől sem vonnánk meg, aki fiatalkorú, javítható, megmenthető, s ezenfelől is, ha alapjában véve jobb, mint a vele szemben álló kerítő, s akire nézve a kerítés még értékcsökkenést, bukást jelent.

Az „önérdek” jogi alkatelem megállapításánál is sokszor felette engedékenyen járnak el kivált alsóbb bíróságaink. Azt tudja mindenki, hogy az önérdek fogalma tágabb, mint a „nyereségvágyáé. Az sem titok a jobbfejta bíró előtt, hogy önérdekből az cselekszik, aki nem épen anyagi hasznot, hanem esetleg más előnyt igyekszik magának biztosítani (dr. Angyal Pál). A törvényből azt is látja mindenki, hogy az önérdek jogi alkatelem (Bn. 43. §.) és ettől függetlenül a nyereségvágy büntetését befolyásoló minősítő körülmény (Bn. 46. §.)... Mégis hányszor olvassuk a vidéki bíróságok ítéleteiben, hogy önérdek nincs, mert a kerítőnek nem volt anyagi haszna. Majd meg, hogy vádlott önérdekből cselekedett, mert ennyivel meg annyival megfizették, de azért az ezt kijelentő bíróság a büntetés kiszabásánál a Bn. 46. §-ának 3-ik bekezdését figyelembe nem veszi. Mindez elkerülhető lenne pedig, ha azok, akiket kötelezőleg illet, elolvasnák a Bn. miniszteri indokolását, s melléje józan észszel mérlegelnék azt, hogy a kerítést nem altruisztikus vonzalomból követik el az emberek, tehát, hogy ez hasznot hajtó foglalkozás. Amely okból aztán nem is lehet vitás, hogy azt a

vádolt vagy nyereségvágyból, pénzbeli ellenértékért, vagy más, reá nézve értékes előnyért, kedvezményért követte el. Ha ezt az egyszerű igazságot szem előtt tartjuk, akkor aztán lehetetlen felmenteni azt a találkaadó nőt önérdék hiánya címén, aki 17 éves leányokat szerez el, s lehetetlen nyereségvágy minősítő körülményének figyelembe vétele nélkül büntetni azt, akit a Bn. 45. §. 4. p. szerint üzletszerű kerítőnek ismerünk fel.

A „*más részére*” alkatelem is elég zavart idéz elő, különösen akkor, ha az a más nem vesztég várja be a szállítandó árut, hanem maga is – bár csak közvetve – cselekszik a siker érdekében. A Bn. indokolása és a legkiválóbb törvénymagyarázók (Finkey: A magyar büntetőjog tankönyve, 603. old.; Angyal: A magyar büntetőjog tankönyve, II. k. 231. old.) egybehangzóan azt tanítják, hogyha valaki mást reábir arra, vagy segít a tekintetben, hogy neki egy nőt házasságon kívüli nemi közösülés vagy fajtalanság céljaira megszerezzen, az felbujtóként vagy bűnsegédként büntethető. A bírói gyakorlat ezzel szemben a kir. uria ellenkező felfogása miatt (BJT. 63. k. 228. oldal) az ily felbujtókra, illetve bűnsegédekre ügyet nem vet, valószínűleg azért, mert következetlenségnek látszik előtte, hogyha az a „más” maga keríti meg magának áldozatát, akkor nem büntethető, ellenben, ha kevesebbet tesz, vagyis más útján cselekszik, akkor már el kell ítélni. Ezt a látszólagos következetlenséget azonban a törvény helyes és nem tágított értelmezése eloszlatja. A törvény csak a maga részére közvetlenül elkövetett kerítést nem bünteti, de aki ennél nem kevesebbet, hanem többet tesz azzal, hogy egy büntetendő cselekmény elkövetésére mást mint eszközt felbujt, vagy támogat, az közvetve magának nemcsak kerített, hanem egy pluszt követett el, mikor mást bűncselekmény elkövetésébe belesodort., Nincs semmi elfogadható ok tehát arra, hogy az ily felbujtók és bűnsegédek büntetlenül meneküljenek; mert amíg az ily maecenások teljes büntetlenséget élveznek, addig a jövedelmező önérdékből és nyereségvágyból dolgozó kerítők száma nem fog apadni és a kerítés mértéke nem fog csökkenni.

Egyébként itt az alaphiba a 89. sz. Döntvényben kereendő, mely teljesen téves irányt ad a judikatúrának. E döntvény szerint a btk. 247. §. 2-ik bekezdésébe ütköző csábítás büntetést a gyám, gondnok, nevelő, tanító felügyelő a rábízott személy ellenében csak akkor követi el, ha ezt másnak csábítja el és nem magának. A magának való csábítás büntetlen. Ez a felfogás aztán kiterjesztetik természetesen a Bn. 43. §-ára és a 45. §. 2. p) szerinti esetekre is. Az engedékeny, a vádlottakra kedvező felfogás tehát elég jelentékeny területgyarapodásnak örvend, ami ily aljas bűnnél, ebben a fokozott mértékben szinte elviselhetetlennek látszik. Igazán itt volna az ideje, hogy a bírói gyakorlat szívlelje meg azt a meggyőző érvelést, amelyet e kérdésre vonatkozólag Angyal Pál tanár fentebb idézett könyvében, a 237. oldalon a mellett fejt ki, hogy a Btk. 247. §. 2-ik

bek. foglalt bűncselekményt meg kell torolni akkor is, ha azt a gyám stb. a maga javára követi el, mert ezt a törvény szó szerint való értelme is követeli. A Btk. 247. §-ának ugyanis csak az első bekezdése, amely a szülő csábításáról szól, emlékszik meg a „más”-ról, ami természetes, mert ha a szülő magának csábítja el a saját gyermekét, akkor vérfertőzés büntette áll elő (Btk. 243. §.), s így a 247. §. első bek. csak a „más” részére való csábításról rendelkezhetik. Ellenben a 247. §. 2-ik bekezdése a „más” felemlítése nélkül büntetni rendeli a gyámot stb., aki a rábízottat „ezen cselekményre” (nemi közösülésre, fajtalanságra) csábítja; tehát e rendelkezés alkalmazandó a gyámra stb., akár magának, akár másnak csábít. Ha nem így van, – akkor a magának csábító gyám büntetlen marad, amit törvényhozói akaratra visszavezetni képtelenség, tehát a 89. sz. D. törvényt magyarázata nem lehet helyes. Logikai törvényt magyarázat útján dr. Finkey Ferenc tanár ugyanerre az eredményre jut (Idézett könyve : 597. old.).

Ezek után, azt hisszük, a kir. Curia felette üdvös dolgot cselekednék, ha ezt a bírói gyakorlatra az indokolatlan favor súlyával nehezedő döntvényt és a Bn. területére is kiterjesztett uszályát megfelelő új döntvényt nyel, mielőbb a rossz emlékek közé számúzná.

b) A Bn. 44. §-ánál az elkövetési cselekmény a bordélyházba való *belépésre* irányuló *reábirásból* áll. A „*reábir*”, és a „*lépjen*” alkotó elemet a bűncselekmény kísérlete, vagy befejezettsége szempontjából a Curia s utána természetesen az egész bírói gyakorlat úgy magyarázza, hogy a Bn. 44. §-ának első bekezdése szerint való kerítés csak akkor van befejezve, ha a megkerített nő tényleg be is lép a bordélyházba; enélkül csak kísérletről lehet szó. Az irodalom nagyjában szintén helyesli ezt a felfogást. Dr. Angyal fentemlített könyve 233. oldalán azt mondja, hogy ha a rábírást a belépés eredménye nem követte, csak kísérlet forog fenn. Dr. Finkey a befejezettséghez a rábíráson kívül legalább az ajánlközést, a jelentkezést, szóval a bordélyházba való belépés megkezdését kívánja (1. műve 604. old.)

Nekünk az a nézetünk, hogy a bírói gyakorlatnak ez a vádlottra kedvező, engedékenyen enyhe törvényt magyarázata nem helyes s ok nélkül teszi könnyebbé a kerítők megérdemelt sorsát,

Először is a Bn. 44. §-ának első bekezdésében említett rábírást nem azonos a Btk. 09/1 §-ában említett felbujtói reábirással, mert az bűncselekményre szól, ez meg egy egyébként nem tiltott dologra, bordélyházba való belépésre. A Bn. 44. §. első bekezdésében említeti rábírást tehát egyenlő a bordélyház részére való megszerzéssel, vagy megszerzeni törekvéssel (Illés). – A következmény logikus levonása könnyű.

Továbbá a Bn. 44. §. első bekezdésében is a végső célzat a házasságon kívüli nemi közösülés vagy fajtalanság, amely előtt a törvényt szöveg szerint, még egy közvetlenebb célzat is

van: a belépés célzata. E kettős célzat valójában csak egy; s a törvénynek az az érdeme, hogy a vádlott reábirása a bordélyházban való nemi közösülés egységes célzatának megvalósítására irányul.

Nem vitás végül sem az elméletben, sem a gyakorlatban az, hogy a célzat elérése a befejezettséghez nem szükséges.

Mindezeknél fogva a mi felfogásunk az, hogy ha a reábirás a beleegyezés sikerét kivítva, s ez a beleegyezés pláne a cél megvalósításának komoly szándékára mutató készségben, cselekvésben, tevékenységben (elutazási előkészületek, vasútra ülés, írásbeli érintkezés stb.) realizálódik is, akkor a bűncselekmény befejezettségét tényleges belépés nélkül is meg lehet állapítani; mert ha a belépés bordélyházban való közösülés célzatának megvalósítása nélkül is előidézi a befejezettséget, nincs semmi elvi nehézség abban, hogy ez a befejezettség szintén a célzat elérése nélkül, egy valamivel korábbi stádiumban is elismertessék, különösen, ha a cselekmény a kísérleti vonalon tényleg túl van.

Mivel pedig a Curia a kísérletre nézve azt mondja (Bjt. 60. k. 233.; 61. kötet 9.), hogy a Bn. 44. §-ának 1. bekezdésében foglalt kerítésnél kísérlet már akkor is fennforog, ha a reábirás meg nem történt; s elég, ha annak célzata megvolt s megfelelő tevékenységben nyilvánult, – ezzel maga a Curia is támogatja fentebbi felfogásunkat, amely szerint a sikerült, bekövetkezett, s esetleg külsőleg is nyilvánuló rábirás már nem lehet kísérlet, mikor a rábirásra való törekvés is már az. A kísérlet körének oly szertelen és aránytalan kiterjesztésére, s ezzel szemben a befejezésnek egy fix pontra való lerögzítésére a törvénynek sem szövege, sem szelleme, sem célja, sem a bűncselekménynek természete, sem semminemű más méltányolható ok – a vádlott érdekén kívül alapot nem szolgáltat. A vádlott érdeke pedig a törvénymagyarázat kizárólagos szempontjául és irányítójául el nem fogadható.

Szóljon mellettünk egy analógia is. A zsarolásnál a kényszerítés ép úgy determináló erő, mint az itt említett kerítésnél a reábirás, s ha a zsarolás befejezettségéhez elegendő az, hogy a sértett magát a cselekvésre, tűrésre, elhagyásra elhatározta, vagyis az ellenállással felhagy – a kerítésnél sem kívánhatunk többet a befejezéshez, minthogy a sértett az esetleges ellenállással felhagy, magát a belépésre elhatározza, s ezt belépés nélkül is valami módon, valami formában tanúsítja.

A Bn. 44. §-ának 3-ik bekezdésében tiltva van a nőnek a bordélyházban „bármely okból” való visszatartása. Mondottuk már, hogy a valóságban ez a rendelkezés szentelt víz, amely különösen azért nem használ, mert használatba nem is veszik. Ahol pedig konkrét esetben alkalmazzák, ott nagyon is megrostálják az okokat, amelyeket elfogadnak úgy, hogy a „bármely” jelző természete ellenére kezd privilégiumos különösség lenni. Áll ez különösen az alsóbb bíróságnál mutatkozó felfogásra,

amely szerint például a kir. tábla is kijelentette egy esetben, hogy a bordélyházi alkalmazott cselédkönyvének visszatartása nem „bármely ok”, noha emellett az ellentálló nőt a közönségre is folyton nógatták, szidták, végül pedig seprővel meg is verték, amikor aztán sikerült megszöknie. Ebbe fogódzkodott bele a tábla kimondván, hogy a cselédkönyv visszahagyása mellett előbb is megszökhetett volna, tehát a vádlott felmentetett, mert nincs bizonyítva, hogy ő a sértettet hatályos módon visszatartotta volna. És a baj az ily esetekben az, hogy bizonyítási okokból történvén a felmentés, legtöbbször semmiségi panasz bejelentésével a legfelsőbb bíróság reparációja nem is igen kérhető ki.

Ugyané törvényes tényálladéknál nehezen ismerik fel a bíróságok a kísérletet. Tudjuk a törvény indokolásából (M. i. V.) és az irodalomból (Finkey i. m. 604 old.), hogy ebben a bűncselekményben, mint új konstitutív-elem a szabadság sérelme is szerepel; tehát ha a nő – noha joga volna már eltávozni – akarata ellenére akár csak egy percig is visszatartatik, a büntett be van fejezve; ellenben a kísérlet elkövethető azzal, ha e jog megnyílt előtt, tehát pl. a felmondás ideje alatt igyekszik őt a tettes bármily módon visszatartani (Finkey), vagy bekövetkező jogos távozását megakadályozni. Ezeket a visszatartás célzatával kifejtett tevékenységeket nem hajlandó a bíróság kísérlet címén büntetni, ami nyilvánvalóan helytelen magyarázata a törvénynek, amely itt a perdita személyes szabadságát is védi.

c) A kerítés minősített eseteiben a Bn. 45. §-ának 1. pontjánál a bíróságok a „*csalárdság*” fogalmát a vádlottak javára szintén túlszigorúan magyarázzák. A hitegető, megtévesztő csalárdságnak leggyakoribb esete az, hogy a kerítő a hálójába került nőnek fűt-fát ígér, sokszor tisztességesnek látszó alkalmazást helyez kilátásba, ahol nagy jövedelemre van reménye. Amikor aztán az erkölcsileg már úgysis lejtőre jutott nő a kívánatosnak látszó maszlagtól elkábult, s beleegyezik; akkor aztán kiszül, hogy bordélyház vagy ehhez hasonló üzlet részére kerítették meg. A bíróság előtt aztán az ily nő ritkán talál hitelre a tekintetben, hogy őt megtévesztették. Nem hisznek neki, mert hisz bukott nő, nem érdekeletlen, s emellett kijelentik róla, hogy az ily dolgokban már járatos lévén, ő rá nézve a vádlott hitegetései, hazudozásai, Ígéretei nem megtévesztők, tehát nem csalárdságok. Enélkül pedig a cselekmény csak a Bn. 44. §-ának első bekezdésébe ütköző vétség, amely alól a vádlott azért mentendő fel, mert a sértett már nem tisztességes nő, mivel szerelmi benső viszonyt már másokkal is folytatott. Mi azt hisszük, hogy itt kissé szigorúbban kellene eljárni és objektívebben individualizálni a sértett nőnek megtévesztésre alkalmas, vagy alkalmatlan egyéniségét. Ennél a mérlegelésnél a lejtőre jutott nővel szemben a társadalomban észlelt antipátiát nem szabadna szóhoz juttatni, mert a törvény az ily szerencsétlent is védeni rendeli, mert sokszor az ily nő romlottsága nem is egyéni rosszaság követ-

kezménye, hanem a családi és társadalmi nyomorúságok eredménye, s végül mert az ily nőnél semmikép sem szimpatikusabb, társadalmilag semmikép sem értékesebb a női test kufárja, a kerítő, akinek romlottságát nem lehet menteni azzal, hogy a sértett is romlott.

A Bn. 45. §-ának 3. pontjánál különösen azt kell szóvá tennünk, hogy a bíróságok ezt a minősített kerítési esetet a Bn. 44. §-ának első bekezdésében foglalt és alapul vett vétséggel kapcsolatban bírálják el, ami nézetünk szerint tévedés, mint-hogy ez az utóbbinál bordélyházba való elszerzésről van szó, amiről a Bn. 45. §-ának 3 p. nem emlékszik meg, tehát azt belemagyarázni nem lehet. Legutóbb is (Ügyvédek Lapja, 1912. mára 2-iki számában) olvastunk egy felsőbbbírósigilag eldöntött esetet, amelyben a kir. Curia azt mondja, hogy a Bn. 45. §-ának 3-ik pontjánál nem kell a rábírás (Bn. 44. §.1. bek.); elkövetési cselekedetül elég a szakítási akadály legyőzése, mert ebben már benne van a rábírás is. Ez véleményünk szerint tévedés, mert a Bn. 45. §-ának 3 p. bordélyba való elszerzés említése nélkül említi a külföldre való szállítást – természetesen az eredeti célzatból, vagyis a házasságon kívül való nemi közösülés, fajtalanság céljából. Ez azt mutatja, hogy a Bn. 45. §-ának 3. pontjában foglalt minősítő körülmény nem a Bn. 44. §. 1. bek., hanem a 43. §. első bekezdésébe ütköző vétség minősítő körülménye, tehát *erre* való vonatkozásban bírálendő el, ami a „reá-bírás” fogalmát kirekeszti.

Ellenben a Bn. 46. §. utolsó bekezdésében foglalt büntett kétségtelenül a Bn. 44. §-ának első bekezdésében foglalt vétséggel van, ha nem is kötelező kapcsolatban, de rokonságban; a Bn. 46. §. utolsó bekezdésében foglalt büntettnél tehát esetleg helyén van a Curia imént említett törvénymagyarázata, amely szerint a külföldreszállítás mellett a rábírást külön bizonyítani, megállapítani nem kell, mert az előbbi az utóbbit magában foglalja.

Ezeket a helyes megkülönböztetéseket, amelyeket az irodalomban Angyal és Illés is vall, fölötte szükséges lenne az alsóbíróságokkal megszívleltetni, mert sok oly ítéletet olvasunk még, amelyben a vádlottra enyhébb álláspontot a fentjelzett téves vonatkozással és magyarázattal indokolják.

Ugyancsak a Bn. 45. §-ának 3. pontjánál vitás még a *befejezés és a kísérlet kérdése*. Az elterjedtebb felfogás szerint, amely a vádlott javára szól, befejezés csak akkor van, ha a külföldre szállított nő a bordélyházba tényleg belép. Már a fentiekből kitűnik, hogy ez a felfogás rossz, mert a Bn. 45. §-ának 3. pontja a külföldi bordélyházba való elkerítésről nem beszél, hanem csak a külföldre való közönséges kerítésről intézkedik. Itt tehát a Bn. 43. §-ában foglalt tényálladáshoz egy plusz járul, amely a külföldre való szállításban áll. A befejezés itt Angyal (i. m.) és Illés szerint is már akkor áll be, ha a szállítás annyira realizáltatott, hogy a megkerített nő az ország

határát átlépte, mert ezzel a külföldre való szállítás tényleg bekövetkezett, bár a végső célzat nem is valósított meg; ami a tényálladék befejezettségéhez nem is kell. Ha viszont a kerítés megvalósítása nem jutott odáig, hogy a megkerített nő az ország határát átlépje, csak a büntett kísérletéről beszélhetünk.

Nézetünk szerint a Bn. 46. §-ának utolsó bekezdésében foglalt büntett kísérletének és befejezettségének kérdése is hasonlóképpen oldandó meg. Itt, amint fentebb említettük a Bn. 44. §-ának 1-ső bekezdésébe ütköző vétség súlyosabb formájával, de szerintünk teljesen önálló büntettel (a leánykereskedés kiemelt, speciális esetével !) állunk szemben (Angyal i. m. II. k. 230. old.) Ezen önálló tényálladékot megvalósítja az, aki bármily korú, erkölcsű nőt bordélyházban való elhelyezés (tehát házasságon kívül való nemi közösülés, fajtalanság) végett külföldre szállít. E tényálladóknak semmi köze sincs sem a Bn. 43., sem a Bn. 44., sem a Bn. 45. § 3. pontja eseteihez. Ezekkel kötelező összefüggésben nincs, bár az utóbbi kettővel határos és rokontermészetű is. (Illés : A büntetőnovella zsebkönyve : 184. old.) E büntettnék kísérleti, vagy befejezettségi kérdését tehát csak a saját tényálladéka szerint és nem pld. a 44. § reábirására való kötelező vonatkozásban kell elbírálni. Eszerint pedig ép úgy, mint a Bn. 45. §-ának 3. pontjánál, befejezett a büntett, ha a külföldre indított nő az ország határát átlépte, elienesetben pedig , csak kísérlet forog iönn; mert a végcél elérése (itt a bordélyházban való nemi közösülés stb.) e helyütt nem kell a befejezettséghez (Angyal i. m. 237 old.).

Kapcsolatosan itt ki kell emelnünk azt is, ami az eddigiekből különben már amúgy is nyilvánvaló, hogy a Bn. 45. §-ának 3. p. esete nem alapja a Bn. 46. §-ának utolsó bekezdésében foglalt esetnek, s még kevésbé azonos vele. Nézetünk szerint tehát téves az a gyakran felbukkanó bírósági felfogás, hogy a Bn. 44. §-ának minősített esete a Bn. 45. § 3. pontja s ennek viszont a Bn. 46. § utolsó bekezdése csak egy súlyosabb büntetési tételét tartalmazza. Vagyis, hogy a 46. § u. bekezdésének megállapításához szükséges mindig visszamenni a fentemlített alap szakaszokra, s így többi között a 46. § u. bekezdése esetén a rábírást is kell bizonyítani s megállapítani. Azt hisszük, hogy ezzel a vádlottak javára szóló indokolatlan felfogással az alsóbb bíróságoknál is mielőbb szakítani kellene, amit egyébként a Curia fentebb említett ítélete remélhetőleg elő fog segíteni.

A Bn. 45. §-ának 4. pontjánál elsősorban az „üzletszerűség” kérdését kell felvetnünk. Glaser szerint a folytatólágosság fogalma oly kereszt, amelyet a kriminalisták igazán fölöslegesen vettek magukra. De ez a kereszt úglátszik még sem тұrhetetlen, mert a kímélendő vádlottak kedvéért újabb és újabb súlyokat raknak rá. Legutóbb az üzletszerűségről jelentette ki a Curia, hogy az egyes üzletszerűen elkövetett kerítések között nincs többségi, halmazati viszony, mert az üzletszerűség több bűncselekményből egy folytatólágos, vagy összefoglalt büntettet alkot

(BJT. 62. k. 58. old.). Ezzel az addigi ellenkező és helyes gyakorlat (BJT. 59. k. 281. old.; BJT. 60. k. 235. old.) úgy látszik véget ért. A magunk részéről nem helyeselhetjük az újonnan kezdett gyakorlatot, mert erről a törvény nem tud és nem mond semmit, már pedig összefoglalt büntett alkotására csak a törvény van feljogosítva, s nem a gyakorlat. Ezt valljuk, noha tudjuk, hogy a polgárjoggal bíró folytatólágosság fogalma is a praktikusok szülöttje.

A lopásnál (Bn. 49. §. 3. p.) a Bn. indokolása azt mondja : „irányadó elv itt is az, hogy az üzletszerűség megállapításához nem kívántatik meg több lopás bebizonyított volta, hanem megállapítható ez akkor is, ha a bíróság csak egy lopás tárgyában jár el, de egyébként kiderül, hogy a vádlott keresetként űzi a lopást, mint pl. a kóborcigányok”. A kerítésnél pedig az indokolásban azt olvassuk, hogy ahhoz „nem szükséges más, mint hogy a büntettes eljárásából, cselekményei elkövetési módjából, eszközeiből, kitűnjék a tervszerű ismétlési szándék és a nyereszkedési célzat, mely a társadalomban a legnagyobb veszélyt rejti magában”. (M. i. III.)

Emellett az irodalmi kitűnőségek : Balogh, Angyal, Illés stb. szintén azt vallják, hogy egy eset is elég az üzletszerűség minősítő körülményének megállapításához.

Végül tudtommal ma az orgazdaságnál, lopásnál, uzsoránál is az a gyakorlat, hogy az üzletszerűség egy esetben is megállapítható.

Ebből következik az a tény, hogy már egy üzletszerű kerítés büntette 3 évig terjedhető fegyházzal és pénzbüntetéssel büntetendő.

Indokolt-e mindezek után elvileg azt mondani, hogyha az illető száz ily üzletszerű kerítést követ el külön-külön egyéni értékek, szabadságok külön-külön időben, helyen, módon és eszközökkel való megsértésével, a büntetési tétel akkor is csak annyi, mintha egyet követ el? Mi azt hisszük még a legtúlzottabb pro reo-k sem engedik meg ezt a kegyelmet. Nincs helyünk e kérdésnek theoretikus és gyakorlati összes részeivel foglalkozni, de annyit megjegyezhetünk, hogy a szélsőséges enyheségre fogékony alsóbíróságok az üzletszerűség összefoglaló erejéről szóló ígét már bevették, mert már e napokban olyan elsőfokú ítéletet is olvastunk, amelyben 26 különféle, sokféle-képen minősülő lopás az üzletszerűség palástja alatt egy folytatólágos üzletszerű lopássá olvasztatott össze, ami a Bn. 49. §-a 2-ik bekezdési 3. pontjának nyílt és tudatos kijátszása a vádlott tolvajok javára.

Amikor tehát az üzletszerű kerítésnél a Bn. a tettet romlottsága, társadalmi veszélyessége, tudatos társadalomellenes cselekvése miatt szigorúan akarja büntetni; mikor azt is mondja, hogy „az államnak a legszigorúbb szabályokkal kell védekeznie az ellen, aki tervszerűen a kerítés ocsmány üzelveit űzi, aki élettervét a nők erkölcsi rontására fekteti le”; (M. i. III.)

– kérjük hogy – a bíróság feladata-e ezt a célt elérhetlenné tenni, a vádlottak iránt való humánus kedvezésből kijátszani azzal, hogy a több üzletszerű kerítést egygyé forraszt össze? Ami által a törvény akarásával ellentétben annak, aki több és minél több ily ocsmány bünt követ el, annál kevesebb lesz az egyért-egyért járó büntetése.

A törvény nemes célzatát, a társadalom jogos védelmi igényét, a bűncselekmény aljasságát is figyelembe vevő bírónak nem felelhet meg az ily álláspont.

A Bn. 45. §-ának 4. pontjánál még csak azt akarjuk megemlíteni, hogy a bíróságok az alsófokokon tett tapasztalat szerint, a btk. 247. §-ába ütköző büntetett a büntetett előélet szempontjából kerítésnek nem akarták elismerni, mert hogy annak csábítás a neve. Azt hisszük, nincs szükség bővebb indoklásra a tekintetben, hogy ez a felfogás, mint a lényegyet figyelemre nem méltató szavakba kapaszkodás teljesen tartathatatlanság. Ritka az ily eset ügyis, hát legalább bírálják el érdeme szerint.

d) Végezetül fel kell említenünk a minden áron való rendkívüli enyhítést, Nem akarjuk sokáig untatni olvasóinkat a zokogó kriminalistika találékonyásával, amely a legmeddőbb talajban is a rendkívüli enyhítő körülmények buja tenyészetét fedezi fel; azért csak felhívjuk az érdeklődők figyelmét a kerítési esetekre s az azokban értékesített rendkívüli enyhítő körülményekre. Ezek között kitűnő szerepet játszik a *büntetlen* előélet, mintha ez a formáság az egyébként legtöbbször romlott vádlottnál különös értékkel bírna; az *alacsony műveltség*, mintha bizony ennek az ősi bűnnek s undokságának felismeréséhez valami előkelően kiművelt lélek kellene; *a vádlott egyébként kárt szenvedett volna*, mintha a büntető igazságszolgáltatás feladata lenne favorizálni azt, aki bűnös úton nyereségre törekszik : *kerítésért még nem volt büntetve*, mintha az, aki kerítésért még büntetve nem volt, prémiumot érdemelne : *már nem bordélyos*, mintha az, aki jó nyereséggel otthagyja a bordélyosságot, a jutalomraméltó tetteleges bánat mintaképét nyújtaná; *a külföldre szállítottak kéjnők voltak*, mintha nem a törvény mondaná, hogy a nő erkölcsiségére való tekintet nélkül büntetett a kerítés külföldre való szállítás esetében; amennyit tehát a törvény súlyosít, ugyanannyit a bíróság a 92. alapján enyhít: *csak egy év óta ran életbe lépteibe* a Bn., amiből következik, hogy a törvény nem tudása sohasem mentő, ellenben a törvénynek egy év multán kérdéses nem tudása, vagy figyelembe nem vevése már rendkívüli enyhítő körülmény stb. Mindezek és ehhez hasonló, ha csak szerény két példányban vannak is, legtöbbször már alkalmul szolgálnak a btk. 92. §-ának alkalmazására, mert az enyhítőkkel szemben súlyosítók már ritkábban teremnek; így a halmazatot, a sértettek esetleges korát, a többszörös minősítést, a sértett és a vádlott egyéniségének mérlegeléséből esetleg leszűrődő súlyosítókat nagyon ritkán láttam megállapítva,

s ha igen, akkor is nem a rendkívüli súlyos büntetés indoklására, hanem csak annak mentségéül, miért nem alkalmazták rá a 92 §.

*

Nem volt más célunk, mint tőlünk telhetőleg bizonyítani azt a tételünket, hogy a kerítés szakaszaiban lefektetett erők a társadalom védelme, az ocsmány bűnnek, ha nem is kiirtása, de jelentékeny csökkentése, a hungara szégyenbélyeg lemosása végett nem alkalmaztatnak oly mértékben, ahogy ez szükséges és kívánatos. Lehet, hogy bizonyítékaink nem meggyőzők, de ez nem nagy baj, mert ez csak e sorok írójának nem is tagadott gyöngesége; de sajnós állításunk önmagában véve igaz, való és meggyőző s ez már valamennyiünk gyengesége, amelyről nyugati szomszédaink nem dicsőítő énekeket zengenek.

Pedig egy kis egészséges erélylyel (nem kegyetlen szigorral!) oly könnyű tenni róla.